

ΟΛΗ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΜΙΣΙΟΝ (του Γιώργου Βασσάλου)

Την Τρίτη 19 Απριλίου, η επιτροπή οικονομικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εγκρίνει το πακέτο των έξι κανονισμών που συνθέτουν τη νέα «οικονομική διακυβέρνηση».

Πρόκειται για τον κύριο μηχανισμό συγκέντρωσης της άσκησης της οικονομικής πολιτικής των κρατών – μελών στις Βρυξέλλες, αλλά και προώθησης μιας μόνιμης λιτότητας και της κατεδάφισης των κοινωνικών κατακτήσεων σε όλη την ΕΕ. Το Σύμφωνο για το Ευρώ (διακρατική συμφωνία) διέπεται από τις ίδιες αρχές αλλά είναι συμπληρωματικό μόνο στην «οικονομική διακυβέρνηση» (νομοθεσία της ΕΕ).

Η συγκεντροποίηση της άσκησης οικονομικής πολιτικής στους οργανισμούς της ΕΕ είναι αίτημα των εργοδοτικών οργανώσεων (Στρογγυλή Τράπεζα των Βιομηχάνων, BusinessEurope) εδώ και μία δεκαετία [1]. Ήταν δύσκολο όμως να προχωρήσει καθώς διατάρασε πολιτικές και κοινωνικές ισορροπίες και είχε εκλογικό κόστος. Με βάση το «δόγμα του σοκ» [2], οι άρχουσες τάξεις της Ευρώπης εκμεταλλεύονται τον πανικό που δημιουργήσαν οι ίδιες στους λαούς και τους εργαζομένους έτσι ώστε να την πλασάρουν τώρα ως «μονόδρομο για την εξόδο από την κρίση».

Από πέρυσι το καλοκαίρι όταν άρχισαν οι διεργασίες στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς για την κατάρτιση της νέας δομής της οικονομικής διακυβέρνησης [3], η συνομοσπονδία ευρωπαϊών εργοδοτών BusinessEurope έκανε καθαρό ότι επιθυμούσε να δει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν) να παίζει τον κύριο ρόλο στη νέα διαδικασία και να μειώσει το χώρο για πολιτικές διαπραγματεύσεις ανάμεσα στις εθνικές κυβερνήσεις που σχηματίζουν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο [4].

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ένα μη εκλεγμένο σώμα στο οποίο ηγείται μια διορισμένη από τις κυβερνήσεις ομάδα Επιτρόπων, ενώ το μόνιμο προσωπικό της που περιλαμβάνει γύρω στους 12.000 ανώτατους αξιωματούχους αποτελεί μια γραφειοκρατία με έντονο νεοφιλελεύθερο ιδεολογικό προσανατολισμό και, το κυριότερο, με μια παράδοση συνδιαχείρισης των πιο σημαντικών υποθέσεων μαζί με τις εργοδοτικές οργανώσεις (πχ. οργάνωση χρηματοοικονομικών αγορών, εξωτερικό εμπόριο).

Οι νομοθετικές προτάσεις που παρουσιάστηκαν από την Επιτροπή [5] στις 29 Σεπτεμβρίου 2010 προέβλεπαν μια τρομερή ισχυροποίηση του ρόλου του οργανισμού. Μέχρι τώρα η ΕΕ είχε δικαίωμα να κάνει υποδείξεις και να επιβάλλει πρόστιμα μόνο όσο αφορούσε το δημοσιονομικό έλλειμμα άνω του 3%. Σύμφωνα με τους προτεινόμενους κανονισμούς, η ΕΕ θα κάνει υποδείξεις και όσο αφορά τη μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ, αλλά και σχετικά με τις «μακροοικονομικές ανισορροπίες».

Ο καθορισμός των τελευταίων είναι τόσο αυθαίρετος που δίνει στην ουσία άπειρες και εντελώς ανεξέλεγκτες εξουσίες στην Επιτροπή. Η ίδια θα καταρτίσει μία λίστα δεικτών με βάση την οποία θα κρίνει την πορεία της οικονομίας των κρατών μελών. Η BusinessEurope επιμένει να μη καταρτιστεί η λίστα αυτή από το Συμβούλιο ή το Κοινοβούλιο με βάση οποιουδήποτε είδους δημόσια συζήτηση αλλά μονομερώς από την Επιτροπή. Παρ' όλ' αυτά ήδη έχουμε παραδείγματα δεικτών κάποιοι από τους οποίους σπρώχνονται και μέσω του Συμφώνου για το Ευρώ: ευθυγράμμιση των μισθών με την «ανταγωνιστικότητα» κάθε χώρας, ευθυγράμμιση των συντάξεων με το προσδόκιμο ζωής, περιορισμός ιδιωτικής

υπερχρέωσης κ.α.

Το πρώτο σημαίνει βασικά μείωση των μισθών έτσι ώστε να πλησιάσουν τους μισθούς των εμπορικών ανταγωνιστών της ΕΕ στη διεθνή σκηνή (ΗΠΑ, Ινδία, Κίνα, Ρωσία κ.α.) αλλά και μια ανηλεή κούρσα προς τα κάτω ανάμεσα στις εργατικές τάξεις της Ευρώπης, που πρέπει να ανταγωνιστούν μεταξύ τους για να προσελκύσουν τους εργοδότες στη χώρα τους.

Το δεύτερο ότι ανεξάρτητα από την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής σε κάθε κοινωνική και επαγγελματική ομάδα από τη στιγμή που ο μέσος όρος ανεβαίνει θα πρέπει όλοι να δουλεύουν περισσότερα χρόνια έστω κι αν αυτό σημαίνει ότι κάποιιοι θα δουλεύουν μέχρι το τέλος της ζωής τους.

Η BusinessEurope χαιρέτισε τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής εκφράζοντας ικανοποίηση που «ένας μεγάλος αριθμός των προτάσεων της συμπεριλήφθηκε» [6]. Σύμφωνα με τις νομοθετικές προτάσεις, αυτές όταν οι υποδείξεις της ΕΕ σε οποιοδήποτε από τα τρία πεδία (δημοσιονομικό έλλειμμα, δημόσιο χρέος προς ΑΕΠ, «μακροοικονομικές ανισορροπίες») δεν ακολουθούνται, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει μεγάλα πρόστιμα (0,1 ως 0,5% του ΑΕΠ) εκτός αν αυτά μπλοκαριστούν από το 60-70% των κρατών μελών στο Συμβούλιο μέσα σε δέκα μέρες.

Η BusinessEurope, όμως, σε μια συνάντηση με τους ευρωβουλευτές που ήταν υπεύθυνοι για την κατάρτιση του σχεδίου απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 2 Φεβρουαρίου 2011 αξίωσε να έχει ακόμα περισσότερη δύναμη η Επιτροπή [7] .

Ευρωβουλευτές των πολιτικών ομάδων των Συντηρητικών (EPP) και των Φιλελεύθερων (ALDE) ανέλαβαν την προώθηση των αιτημάτων της BusinessEurope. Με δεκάδες τροπολογίες που κατέθεσαν επιχειρούν να δώσουν στην Επιτροπή τον έλεγχο όλης της διαδικασίας από την πρόληψη, στην διακήρυξη ύπαρξης «μακροοικονομικής ανισορροπίας», στην τροποποίηση και έγκριση του «διορθωτικού σχεδίου» που θα καταθέτουν οι κυβερνήσεις, την αξιολόγηση του ως επιτυχημένου ή όχι και στην επιβολή κυρώσεων στη δεύτερη περίπτωση. Σύμφωνα με τις νομοθετικές προτάσεις της ίδιας της Επιτροπής το Συμβούλιο με τα κράτη –

μέλη θα έπρεπε να εγκρίνει με ενισχυμένη πλειοψηφία (60-70% των κρατών μελών) όλες τις υποδείξεις πριν την επιβολή κυρώσεων. Οι ευρωβουλευτές επιχειρούν να αντιστρέψουν την κατάσταση αυτή προτείνοντας οι προτάσεις της Επιτροπής από το στάδιο της πρόληψης να θεωρούνται αποφάσεις εκτός αν σχηματιστεί στο Συμβούλιο μια ενισχυμένη πλειοψηφία εναντίον τους μέσα σε δέκα μέρες [8].

Μια τέτοια πλειοψηφία είναι πάρα πολύ δύσκολο να σχηματιστεί. Στην πράξη σημαίνει ότι η Επιτροπή θα κάνει υποδείξεις σε σχέση με τα πάντα στα κράτη μέλη: το επίπεδο των μισθών, τις δαπάνες για υγεία και παιδεία κ.ο.κ. Αίρεται έτσι μία από τις βασικές λειτουργίες των κοινοβουλίων στις αστικές δημοκρατίες που είναι η κατάρτιση του προϋπολογισμού [9]. Πίσω από το επιχείρημα της «αυτοματοποίησης» των υποδείξεων ώστε να αφαιρεθεί στα μεγάλα κράτη η δυνατότητα να αποφεύγουν κυρώσεις (όπως έκαναν η Γαλλία και η Γερμανία το 2005) κρύβεται η επιθυμία να παρθεί η ευθύνη από τα χέρια των εθνικών κυβερνήσεων που πρέπει να πηγαίνουν σε εκλογές αλλά και που μπορεί να γίνουν και στόχος απεργιών, διαδηλώσεων κλπ.

Οι σοσιαλδημοκράτες ευρωβουλευτές είναι έτοιμοι να ψηφίσουν το πακέτο αν βρεθούν συμβιβασμοί με τους συντηρητικούς και φιλελεύθερους σε θέματα διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους κλπ. Πλην όμως οι ίδιοι εργοδότες έχουν κηρύξει επίσημα το τέλος του «κοινωνικού διαλόγου» περιγράφοντας πώς τον αντιλαμβάνονται: «αν οι κοινωνικοί εταίροι επιθυμούν να διατηρήσουν την αυτονομία τους, πρέπει να ενεργήσουν με υπεύθυνο τρόπο. Όταν ο κοινωνικός διάλογος αδυνατεί να καταλήξει σε συμπεράσματα, τότε θα πρέπει να επεμβαίνουν οι κυβερνήσεις». Σε ελεύθερη μετάφραση: όταν τα συνδικάτα δεν δέχονται από μόνα τους μειώσεις μισθών τότε το αστικό κράτος θα τις επιβάλει [10].

Η πορτογαλίδα σοσιαλδημοκράτισσα ευρωβουλευτής Ελίζα Φερέιρα υπερθεματίζει μάλιστα έχοντας καταθέσει τροπολογία για τη δυνατότητα επιβολής προστίμων όχι μόνο στις χώρες της Ευρωζώνης – όπως προτείνεται από την Επιτροπή – αλλά και στα

27 κράτη μέλη [11].

Εντύπωση προκαλεί ότι το περισσότερο που ζητάνε οι ευρωβουλευτές για το ίδιο το Ευρωκοινοβούλιο είναι ένας συμβουλευτικός ρόλος. Κανείς δεν ζητά δικαίωμα βέτο π.χ. για το Ευρωκοινοβούλιο. Έτσι το μόνο άμεσα εκλεγμένο σώμα της ΕΕ βάζει φαρδιά πλατιά την υπογραφή του στη ριζική αποδυνάμωση των εθνικών κοινοβουλίων και την παραχώρηση τρομερών εξουσιών σε ένα μη εκλεγμένο διευθυντήριο, την Κομισιόν.

Οι ευρω-φεντεραλιστές διαφόρων αποχρώσεων από τους Χριστιανοδημοκράτες στους Πράσινους και το «Κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς» καλλιεργούσαν πάντα το μύθο της δημιουργίας μιας πανευρωπαϊκής δημοκρατίας που σταδιακά θα αντικαθιστούσε (ή θα «συμπλήρωνε» ή «ενδυνάμωνε», όπως τους άρεσε να λένε) τις εθνικές δημοκρατίες. Τώρα – με την εξαίρεση των τελευταίων, που από ό,τι φαίνεται θα καταψηφίσουν την οικονομική διακυβέρνηση – προσυπογράφουν μια ριζική μεταφορά εξουσιών από το εθνικό σε ένα τελείως τεχνοκρατικό επίπεδο έξω από κάθε έννοιας δημοκρατική σφαίρα (με αστικούς έστω όρους). Η διαφορά με τις μεσαιωνικές μοναρχίες θα είναι ότι η εξουσία του διευθυντηρίου της Κομισιόν δεν είναι «ελέω Θεού» αλλά «ελέω ανταγωνιστικότητας». Η Κομισιόν θα κυβερνά οικονομικά την Ευρώπη με γνώμονα δηλαδή την κερδοφορία των πολυεθνικών και στο όνομα αυτής.

Οι «δημοκρατικές διαδικασίες» που εγκρίθηκαν με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας προβλέπουν μετά την έγκριση των νομοθετημάτων από την επιτροπή οικονομικών υποθέσεων του Ευρωκοινοβουλίου, ένα «τρίλογο» μεταξύ αυτού και του Συμβουλίου και της Κομισιόν που θα καταλήξει σε ένα τελικό συμβιβασμό και αυτός θα εγκριθεί από την Ολομέλεια του Ευρωκοινοβουλίου στις 8 Ιουνίου και στη Σύνοδο Κορυφής της ΕΕ στις 15 Ιουνίου.

Η συμβατότητα της αντίθετης ενισχυμένης πλειοψηφίας ως τρόπου λήψης αποφάσεων ακόμα και με αυτή τη νεοφιλελεύθερη Συνθήκη είναι ιδιαίτερα αμφίβολη.

Το ευρωπαϊκό κεφάλαιο προχωρά σε ένα ευρύ πραξικόπημα ενάντια

σε βασικές αρχές της ίδιας της αστικής δημοκρατίας.

Το μεγάλο ερώτημα είναι τι συντονισμό μπορεί να αντιτάξει το εργατικό κίνημα της Ευρώπης στη λαίλαπα αυτή.

Σημειώσεις

[1] 'Member States draft national budgets and other major economic policy decisions should be discussed amongst Eurozone governments before they are adopted, and adjusted when necessary to achieve overall budgetary coherence' , ERT 2002 , 'The implications of national budgets and of major national fiscal policy measures [should be] reviewed at the level of the Union' ERT, 2002.

[2] Όπως περιγράφεται από τη Ναόμι Κλάιν στο ομώνυμο βιβλίο της – <http://www.naomiklein.org/shock-doctrine>

[3]

[http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/euro/documents/2010-05-12-com\(2010\)250_final.pdf](http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/euro/documents/2010-05-12-com(2010)250_final.pdf)

[4] Video with Philippe De Buck, 14 June 2010 – <http://www.businesseurope.eu/Content/Default.asp?PageID=652>

[5] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν) έχει το μονοπώλιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας στην ΕΕ. Οι νομοθετικές προτάσεις της πρέπει να εγκριθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που αποτελείται από τις εθνικές κυβερνήσεις.

[6] BusinessEurope Declaration on Economic Governance, October 22

http://www.bia-bg.com/language/bg/uploads/files/news__2__files/bulgarian_industrial_association_news_1288004362_Declaration%20on%20Economic%20Governance%20-%20final%20%200ct%202010.pdf)

[7]

<http://www.bia-bg.com/-news/1/MlW-gRW7I5WnIlWHUZK3YJS-c903Id0fMhKvYZe7gRKjU50LU90HUlKLgdaPIRmzcV>

[8] Ferreira Draft Report, Amendments 294, 296, 314, 315, 336, 338, 347, 361, 366, 371, 383.

[9] Το πλαίσιο κατάθεσης προσχεδίων προϋπολογισμών από τα κράτη μέλη καθορίζεται κι από το ήδη εγκεκριμένο 'ευρωπαϊκό εξάμηνο' ή κύκλο συντονισμού των εθνικών οικονομικών πολιτικών.

<http://www.consilium.europa.eu/showFocus.aspx?lang=EL&focusID=5040> Ο κύκλος αυτός θα χρησιμεύσει και για τον καθορισμό χρονικών πλαισίων στις διαδικασίες 'υπερβολικού χρέους ή μακροοικονομικών ανισορροπιών'.

[10]

<http://www.businesseurope.eu/Content/Default.asp?PageID=568&DocID=28159>

[11] Ferreira Draft Report, Τροπολογία 41
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/econ/pr/853/853281/853281el.pdf

Γιώργος Βασάλος,

Ερευνητής του Corporate Europe Observatory (Παρατηρητήριο της Ευρώπης των Πολυεθνικών)

(Πηγή: Αριστερό Βήμα)

Φωτό:wikimedia